

## Analiz Raporunun İçeriği

I. Konuya Giriş	2
1. Mevcut işletmelerin / STK'ların / kamu / gençlik gruplarının / okulların sayısının belirlenmesi	3
1.1 Derneğin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı	3
1.2. Mersin'deki Dernek Sayısı	3
2. Kurumların Genç Yaş Gruplarının Belirlenmesi	4
2.1 Tüm Türkiye	4
2.2 Mersin İli	7
2.3 Kurumlarda Gençlik Yaş Gruplarının Belirlenmesi	8
3. Çevre-İklim Çalışmaları Yapan Kurum Sayısı	9
4. Proje ile Kurumlardaki Gençlerin Yüzde Kaçına Ulaşılabilirliği?	9
5. Yeşil Gençlik Merkezlerinde Kaç Genç Eğitilebilir?	9
6. Yeşil gençlik merkezlerinde kaç STK'ya / kamuya / gençlik grubuna / okula seminer verilebilir?	10
7. Yeşil Gençlik Merkezinde Yeşil İstihdam İçin Bir Araya Gelebilecek Üniversite/İşletme ve Genç Sayısı	10
II. Öğrenme Görevleri de Dahil Olmak Üzere Bu Konu Başlığı Altında Öğrenilecek Unsurların Belirlenmesi	11
1. Çevre-İklim Bilincinin Etki Alanları	11
2. Yeşil Girişimciler İçin Finansmana Erişim Yollarının Analizi	11
III. Kurumumuzda, Şehrimizde veya Ülkemizde, Hatta Ortakların Ülkelerinde Sahip Olduğumuz En İyi Uygulamalar	12
1. Bölgesel Alanda Yeşil Girişimcilik Kültürü	12
IV. Modülün içeriği için videolara ve ileri okuma kaynaklarına bağlantılar	14
V. Gençlik Eğitiminde Modülün Önemi	15
VI. Sürecin sonunda öğrenci için bir öz kontrol, yeşil becerilerdeki yeterlilikler hakkında bir kontrol listesi	15
VII. Sonuç	15
Kaynaklar	15

## I. Konuya Giriş

### Çevre-İklim duyarlılık analizi raporunun önsözü

Çevre ve iklim değişikliği, AB'nin 2030 uzun vadeli stratejisinde ve ERASMUS 2021-27 stratejisinde ayrıntılı olarak belirtildiği üzere, insanların yaşam kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. İklimlerin sürdürülebilirliği, gelecek nesillerin doğal kaynakları kullanabilmesi ve bunlardan faydalanabilmesi açısından önemlidir. Tüm ülkeler Çevre Okuryazarlığı Alanında Yeşil ve Yenilenebilir Ekonomiye dayalı beş sektöre özel önem vermelidir.

Bunlar Yenilenebilir enerji, sürdürülebilir ulaşım, yeşil yapı, sürdürülebilir turizm, enerji verimliliği ve yönetimi vb. Bu sektörler için yeşil düşünen girişimci nesillerin yetiştirilmesi AB ve dünya için son derece önemlidir.

AB'nin 2030 stratejisi, iklim ve enerji hedeflerine ulaşmasını sağlayacak bağlayıcı bir mevzuat setidir. AB'nin düşük karbon ekonomisine doğru ilerlemesi ve Paris Anlaşması kapsamındaki taahhütlerini yerine getirmesi, yeşil büyümeyi ve yeşil düşünen nesillerin yetişmesini sağlayacaktır.

Projede yer alan ortaklarımızla amacımız ülkelerimizde ve bölgelerimizde yeşil düşünen nesiller yetiştirmek ve iklim-çevre okuryazarlığı alanında farkındalık yaratmaktır. Bölgelerimizde gerçekleştirdiğimiz Çevre Sorunları Endişe Anketi sonuçlarına göre çevre ve iklim konusunda yaşanan en önemli sorun yeni neslin duyarsızlığı ve yeşil girişimcilik bilgi ve vizyonundan yoksun olmalarıdır. Bu durumun çözülebilmesi için öncelikle bazı verilerin elde edilmesi gerekmektedir. Bu veriler konuyla ilgili çalışmalarımızı ve araştırmalarımızı hangi yönde sürdürmemiz gerektiğini belirlememiz açısından önemlidir. Bu verilere ancak bir durum analizi yapılarak ulaşılabilir. Çevre sorunlarının oluşmadan önlenmesine yönelik çalışmalar ancak çevre okuryazarlığına ve yeşil düşünceye sahip nesillerin yetiştirilmesi ile gerçekleşecektir.

Çevre eğitimi tüm kurumlar için sistematik ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreç yaşanabilir bir Avrupa için çok önemlidir. Yapılacak durum analizi sayesinde projemizin AB'deki durumunu anlatan bölgesel (ortak ülkelerle birlikte) bir Avrupa durum belgesi geliştirmiş olacağız. Her ortak konuyu aşağıdaki başlıklara göre değerlendirecek ve bir rapor hazırlayacaktır. Sorumlu prEUnec GmbH, diğer ortaklardan gelen durum analizi raporlarını birleştirerek ortak ve genel bir doküman hazırlayacaktır.

Bu çalışma ile bölgelerimizin ve ülkelerimizin çevre-iklim bilincinin ve sürdürülebilirliğinin röntgenini çekeceğiz. Proje öncesinde yaptığımız bazı çalışmalar durum analizi ile daha da geliştirilecek ve tüm ortakların bunu yapmasını sağlayarak proje ortaklarımızın en önemli ve gerekli konulara odaklanmasını sağlayacaktır. İnovasyon unsurları ise; yapacağımız çalışmalarla sadece çevre-iklim farkındalığı değil, aynı zamanda yeşil girişimcilik, yeşil enerji kullanımı, çevre okuryazarlığı vb. istihdam alanları olacaktır.

Mersin, Türkiye'nin güney kıyısında yer alan ve doğal güzellikleriyle tanınan bir şehirdir. Yeşil girişimcilik, çevre dostu ve sürdürülebilir uygulamaları teşvik eden bir yaklaşım veya iş fikri anlamına gelmektedir. Mersin'de yeşil girişimciliğe odaklanan politikalar ve örnek girişimci kurumlar bulunmaktadır ve bunlar aşağıda özetlenmiştir:

1. Mersin Tekno park: Mersin Teknopark, teknoloji tabanlı girişimcileri destekleyen bir iş geliştirme merkezidir. Çevre dostu teknolojiler ve sürdürülebilir iş modelleri üzerinde çalışan start-up'lar için bir platform sağlar.
2. Mersin Yenilikçilik ve Girişimcilik Merkezi (MİGEM): MİGEM, Mersin Üniversitesi tarafından kurulmuş bir merkezdir. Yeşil teknoloji ve çevre dostu girişimcileri desteklemek için inovasyon, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır.
3. Mersin Çevre Derneği (MERÇED): MERÇED, Mersin ve çevresinde çevre bilincini artırmak ve sürdürülebilirlik odaklı projeleri desteklemek amacıyla faaliyet gösteren bir dernektir. Sürdürülebilir çözümlerin benimsenmesini teşvik etmek için yeşil girişimcilik fikirlerini teşvik eder ve destekler.

4. Mersin Ekolojik Tarım Kooperatifi: Bu kooperatif, ekolojik tarım yöntemlerini benimseyen çiftçileri desteklemektedir. Sürdürülebilir tarım uygulamalarını teşvik ederek, çiftçilerin çevre dostu bir şekilde üretim yapmalarını sağlar.

5. Mersin Doğayı Koruma Derneği: Bu dernek, Mersin'deki doğal yaşam alanlarını korumak ve çevre bilincini artırmak için çalışmaktadır. Doğal alanları korumak için sürdürülebilir turizm projelerine odaklanmaktadır.

Mersin'deki bu kurum ve kuruluşlar yeşil girişimcilik fikirlerini desteklemekte ve çevre dostu uygulamaların benimsenmesini teşvik etmektedir. Sürdürülebilirlik ve çevre bilincine öncelik veren işletmelerin büyümesine katkıda bulunurlar.

## 1. Mevcut işletme/STK/kamu/gençlik grupları/okul sayısının belirlenmesi

### 1.1 Derneklerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı (Türkiye Genelinde): 121.607

STK Türleri	STK Sayıları
Meslek ve Dayanışma Dernekleri	38.057
Spor ve Sporla İlgili Dernekler	27.145
Din Hizmetlerini Gerçekleştirme Dernekleri	18.480
Eğitim Araştırma Dernekleri	6.196
Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri	6.031
İnsani Yardım Dernekleri	5.570
Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	2.722
Toplumsal Değerleri Koruma Dernekleri	2648
Bireysel Doktrin ve Sosyal Gelişim Dernekleri	2615
Çevre, Yaban Hayatı, Hayvanları Koruma Dernekleri	2572
İmar, Şehircilik ve Kalkınma Dernekleri	1649
Hak ve Savunuculuk Dernekleri	1506
Engelli Dernekleri	1403
Düşünceye Dayalı Dernekler	1110
Kamu Kurum ve Personeline Destek Veren Dernekler	1044
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	807
Yabancı Türklerle Dayanışma Dernekleri	667
Uluslararası Kuruluşlar ve İşbirliği Dernekleri	629
Şehit yakınları ve Gaziler Dernekleri	471
Yaşlı ve Çocuk Dernekleri	323
Çocuk Dernekleri	12

Toplam 121.607

Kaynak: <https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-faaliyet-alanlarina-gore-dagilimi>

Türkiye'de faaliyet gösteren çok sayıda dernek türü olduğunu gözlemleyebiliyoruz. Meslek ve dayanışma dernekleri toplam dernek sayısının en yüksek olduğu kategoriyi oluştururken, sporla ilgili dernekler ve dini hizmetlerde bulunan dernekler de önemli sayıda dernek barındırmaktadır. Bu veriler, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren derneklerin toplumda önemli bir rol oynadığını, insanları farklı ihtiyaç ve ilgi alanlarına göre dernekler aracılığıyla bir araya getirdiğini göstermektedir.

### 1.2 Mersin'deki Dernek Sayısı

Türkiye genelinde 2.572 çevre ve yaban hayatı koruma derneği bulunduğu, Mersin'de ise 70 derneğin faaliyet gösterdiği bilinmektedir.

Türkiye'de uluslararası, ulusal ve yerel ölçeklerde çevre ve doğanın korunmasına yönelik çok sayıda dernek bulunmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Kültür Genel Müdürlüğü tarafından gençlerin eğitim, çevre, spor, kültür ve turizm, sağlık ve sosyal hizmetler ile afet ve acil durum kategorilerinde gönüllü faaliyetlerde bulunmalarını sağlayan "Genç Gönüllüler" adlı bir program yürütmektedir. "Toprak Dede" olarak bilinen Hayrettin Karaca ve A. Nihat Gökyiğit tarafından 1992 yılında kurulan Genç Tema, üniversite öğrencilerinden oluşan bir gönüllü kuruluştur. Genç Tema, gençleri çevre sorunları konusunda bilinçlendirmeyi, bu sorunların çözümünde aktif olarak yer almalarını sağlamayı ve ekolojik bakış açısına sahip bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Türkiye'de ayrıca Türkiye Tabiatını Koruma Derneği, Gençlik Turizmi Derneği, Erasmus+ Programı, Doğal Hayatı Koruma Derneği, Doğa Derneği, YUVA, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Küresel Çevre Derneği, Çevre Koruma ve Araştırma Vakfı, Deniz Temiz Derneği gibi sivil toplum kuruluşları da bulunmaktadır. Koruma Derneği/TURMEPA, Türkiye Çevre Eğitim Vakfı-TÜRÇEV ve Türkiye Çevre Koruma ve Ağaçlandırma Kurumu

## 2. Kurumların Genç Yaş Gruplarının Belirlenmesi

### 2.1 Türkiye Genelinde

Türkiye'de eğitim ve öğretim dönemi boyunca okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde toplam 19.155.571 öğrenci örgün eğitim almıştır.

Bu verilere göre, toplam öğrenci sayısının 9.928.304'ü erkek, 9.227.267'si kız olup, 15.839.140 öğrenci devlet okullarına, 1.578.233 öğrenci özel okullara ve 1.738.198 öğrenci de uzaktan eğitim kurumlarına devam etmektedir. Devlet okullarındaki öğrenciler arasında 8.147.339 erkek öğrenci ve 7.691.801 kız öğrenci bulunmaktadır. Özel okullarda ise 864.762 erkek öğrenci ve 713.471 kız öğrenci bulunmaktadır. Uzaktan eğitimde ise 916.203 erkek öğrenci ve 821.995 kız öğrenci vardı. Okul öncesi eğitimde 1.885.004, ilköğretimde 5.433.901, ortaokulda 5.293.067 ve ortaöğretimde 6.543.599 olmak üzere öğrencilerin çoğunluğu ortaöğretime kaydolmuştur. Ortaöğretimdeki 6.543.599 öğrencinin 4.092.604'ü genel liselerde, 1.833.717'si mesleki ve teknik liselerde, 617.278'i ise imam hatip liselerinde öğrenim görmektedir. Mesleki eğitim merkezlerindeki öğrenci sayısı bir önceki yıl 159.773 iken 2021-2022 eğitim-öğretim yılında 400.219'a yükselmiştir. Özel eğitim kurumlarındaki öğrencilerin oranı toplam örgün eğitimin %9'u olmuştur. Bu oran okul öncesi eğitimde %19, ilköğretimde %5,7, ortaokulda %6,5 ve ortaöğretimde %11,3'tür. Kontrol edilmiş net kayıt oranları ilköğretim için %95,81, ortaokul için %95,40 ve ortaöğretim için %89,68'dir. Okul öncesi eğitimde 5 yaş ve üzeri çocuklar için 2020-2021 akademik yılında %61,22 olan okullaşma oranı 2021-2022 akademik yılında %92,17'ye yükselmiştir. Eğitim seviyesinden bağımsız olarak yaş gruplarına göre net okullaşma oranları ise şu şekilde belirlendi: 3-5 yaş için %44,71; 4-5 yaş için %56,77; 5 yaş için %83,41; 6-9 yaş için %98,44; 10-13 yaş için %98,38 ve 14-17 yaş için %92,03. Kadın öğretmenler çoğunlukta olmakla birlikte 2021-2022 eğitim-öğretim yılında örgün eğitimde çalışan toplam 1.139.673 öğretmen bulunmaktadır. Among these teachers, 975,698 worked in public schools, and 163,975 worked in private schools. The number of male teachers was 455,294, while the number of female teachers was 684,379. Out of the total number of teachers, 63,142 taught in preschool education, 310,477 in primary education, 376,747 in middle school, and 389,307 in secondary education. In the 2021-2022 academic year, there were a total of 70,383 schools providing formal education, including 56,200 public schools, 14,179 private schools, and 4 open education schools. These schools consisted of 14,124 preschools, 24,519 primary schools, 18,936 middle schools, and 12,804 secondary schools.

A total of 749,454 classrooms were used for formal education, with 608,903 classrooms in public schools and 140,551 classrooms in private schools.

Eğitim Düzeyi	Toplam Öğrenci	Erkek	Kız	Devlet Okulu	Özel Okul	Uzaktan Eğitim
---------------	----------------	-------	-----	--------------	-----------	----------------

Okul Öncesi Eğitim	19,155,571	9,928,304	9,227,267	15,839,140	1,578,233	1,738,198
İlkokul	-	-	-	-	-	-
Ortaokul	-	-	-	-	-	-
Ortaöğretim	-	-	-	-	-	-
<b>Eğitim Düzeyi</b>	<b>Devlet Okulu</b>		<b>Özel Okul</b>		<b>Uzaktan Eğitim</b>	
Okul Öncesi Eğitim	-	-	-	-	-	-
İlkokul	-	-	-	-	-	-
Ortaokul	-	-	-	-	-	-

<b>Eğitim Seviyesi</b>			<b>Devlet Okulu</b>	<b>Özel Okul</b>	<b>Uzaktan Eğitim</b>
Ortaöğretim			-	-	-
			<b>Genel Lise</b>	<b>Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri</b>	<b>İmam Hatip Lisesi</b>
<b>Eğitim Seviyesi</b>	<b>Erkek Kadın</b>				
Okul Öncesi Eğitim	-	-	-	-	-
İlkokul	-	-	-	-	-
Ortaokul	-	-	-	-	-
Ortaöğretim	-	-	-	-	-
<b>Eğitim Seviyesi</b>			<b>Devlet Okulu</b>	<b>Özel Okul</b>	<b>Uzaktan Eğitim</b>
Okul Öncesi Eğitim			-	-	-
İlkokul			-	-	-

Ortaokul	-	-	-
Ortaöğretim	-	-	-
<b>Eğitim Seviyesi</b>		<b>Kız</b>	<b>Erkek</b>
			<b>Toplam</b>
Okul Öncesi Eğitim	-	-	-
İlkokul	-	-	-
Ortaokul	-	-	-
Ortaöğretim	-	-	-
<b>Yaş Grubu</b>	<b>Kesin Kayıt Oranı</b>		
3-5	44.71%		
4-5	56.77%		
5	83.41%		
6-9	98.44%		
10-13	98.38%		
14-17	92.03%		
<b>Cinsiyet</b>	<b>Toplam Öğretmen</b>	<b>Devlet Okulu</b>	<b>Özel Okul</b>
Erkek	455,294	-	-
Kadın	684,379	-	-
<b>Eğitim Seviyesi</b>	<b>Toplam Öğretmen</b>	<b>Devlet Okulu</b>	<b>Özel Okul</b>
Okul Öncesi	63,142	-	-
İlkokul	310,477	-	-
Ortaokul	376,747	-	-

Orta Öğretim	389,307	-	-	-	-	
<b>Okul Tipi</b>	<b>Toplam Sayısı</b>	<b>Okul</b>	<b>Okul Öncesi</b>	<b>İlkokul</b>	<b>Ortaokul</b>	<b>Lise</b>
Devlet Okulu	56,200	-	-	-	-	-
Özel Okul	14,179	-	-	-	-	-
Açık Öğretim	4	-	-	-	-	-
<b>Okul Tipi</b>	<b>Toplam Derslik</b>	<b>Devlet Okulu</b>	<b>Özel Okul</b>			
Devlet Okulu	608,903	-	-			
Özel Okul	140,551	-	-			

Resource: <https://www.meb.gov.tr/>

## 2.2 Mersin

Fakülte-Yükseköğretim-Enstitü ve öğrenci sayıları

	Meslek Yüksekokulu	Yükseköğretim	Fakülte	Enstitü	Öğrenci Sayısı
Mersin Üniversitesi	11	8	17	5	41570
Tarsus Üniversitesi	3	1	7	1	3557
Çağ Üniversitesi	1	1	3	1	2960
Toros Üniversitesi	2	1	4	1	2882
Taşucu M.Y.O (Selçuk Üniversitesi)	1				1086
<b>Toplam</b>	<b>18</b>	<b>11</b>	<b>31</b>	<b>8</b>	<b>52.055</b>

Okul-Sınıf-Öğrenci ve öğretmen sayıları

Mart 2023

Okul Sayısı	1301
Sınıf Sayısı	15628
Öğrenci Sayısı	393233
Derslik Başına Ortalama Öğrenci Sayısı	25
Öğretmen Sayısı	23993

### 2.3 Kurumlarda Genç Yaş Gruplarının Belirlenmesi

	Yaş grubu aralıkları
Lise	14-18
Üniversite	18-24
Gençlik Dernekleri	15-28

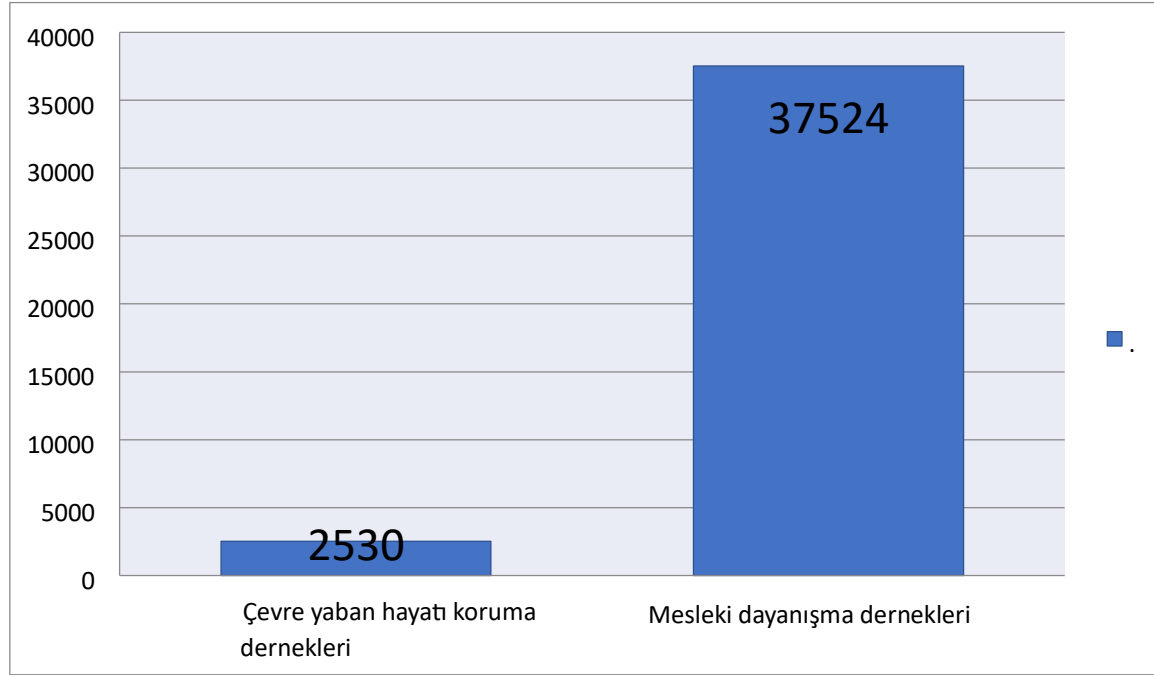
Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa Konseyi'nin 1998 yılından itibaren başlattığı işbirliği kapsamında gençlik alanına kurumsal perspektiften yatırım yapan en önemli iki kurum önemli bir literatür oluşturmuştur. Bu işbirliği kapsamında kurulan Avrupa Gençlik Politikaları ve Araştırma Merkezi (EKCYP), Avrupa çapında gençlik politikaları ve araştırmaları ile ilgili araştırma, politika ve uygulamaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına odaklanmaktadır. Bu çerçevede EKCYP İletişim Ağı, her Avrupa ülkesinden yasal temsilcilerin katılımıyla gençlik katılımı, gönüllülük ve gençliğin daha iyi anlaşılması konularında ülke raporları hazırlamakta ve yayınlamaktadır. Yine aynı işbirliği kapsamında 2011 yılında kurulan bir diğer oluşum ise "Avrupa Gençlik Araştırmacıları Havuzu" (PEYR) olup bu kapsamda gençlik alanında yapılan bilimsel çalışmaların artırılması, yaygınlaştırılması ve bilgi akışının sağlanması için gençlik araştırmacıları ulusal temsilcilikler aracılığıyla çalışmaktadır. Her iki merkezde de kuruluşlarından bu yana Türk temsilciler görev yapmaktadır.



Bu işbirliğinin ötesinde, hem AB hem de Türkiye'nin üyesi olduğu Avrupa Konseyi tarafından sağlanan çeşitli fırsatlar, özellikle sınır ötesi çalışmaların Avrupa içinde programlara dönüştürülmesi yoluyla gençler ve gençlerle çalışanlar için önemli dönüşümlere yol açmıştır. Gençlik üzerine Beyaz Kitap (2001), Avrupa Gençlik Paktı (2005), AB 2010-2018 Gençlik Stratejisi ve Hareket Halindeki Gençlik'in Avrupa 2020 Stratejisi'ne (Ulusal Ajans Gençlik Girişimi olarak da bilinir) dahil edilmesi, AB içinde bu yönelimin belki de en önemli yapı taşlarıdır.

### 3. Çevre-iklim çalışmaları yapan kurum sayısı

Dernekler, Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar), Kamu Kurumları ve kurumların içindeki birimler Çevresel İklim konusuna dahil olmaktadır. Gençlik grupları ve okullar da ilgili kuruluşlar arasında yer almaktadır.



Türkiye'de ülke genelinde faaliyet gösteren dernek sayıları yıllar itibariyle incelendiğinde, dernek sayısının zaman içinde arttığı görülmektedir. 2020 yılında bir önceki yıla göre 1.900 dernek artışı ile 120.241 aktif dernek bulunmaktadır.

Mersin özelinde 70 dernek olmak üzere Türkiye genelinde 2.572 çevre ve yaban hayatı koruma derneği vardır.

### 4. Projeler ile kurumlardaki gençlerin yüzde kaçına ulaşılabilir?

Sosyal medya, proje web sitesi ve proje ortaklarının dahil olduğu yaygınlaştırma çalışmaları da dahil olmak üzere gerçekleştireceğimiz faaliyetlerle binlerce kişiye ulaşmayı öngörüyoruz. Proje, yaygın ve kapsayıcı öğrenme yoluyla sosyal ve kişisel gelişimi teşvik etmek amacıyla "yaygın" eğitim bağlamında gençlere ve onların gönüllü katılımına odaklanacaktır. Gençlerin topluma entegrasyon ve katılım şanslarını arttırmak için sosyal, kültürel ve eğitsel faaliyetler düzenlenecektir. Avrupa bağlamındaki çeşitliliğin de gösterdiği gibi, gençlik çalışmalarının organizasyonu ve çerçevesi sadece sosyal ve eğitsel uygulamalara değil, aynı zamanda mali ve siyasi katkılara da dayanmaktadır. Bu da tarihsel, kültürel ve politik bağlamların ulusal düzeydeki gençlik çalışmalarının çerçevesini belirlediği anlamına gelmektedir.

### 5. Yeşil gençlik merkezlerinde kaç genç eğitilebilir?

Dernek bünyesinde kurulan yeşil düşünce merkezleri aracılığıyla hem kurumlarla işbirliği yapılarak lokal düzeyde hem de online olarak eğitim ve seminerler verilecektir.

Yeşil Düşünce Merkezlerinde kaç genç eğitilebilir?

- Dernek Bünyesinde, Aylık: 15
- Dernek Bünyesinde, Yıllık: 150
- Paydaş Kurumlarla, Yıllık: 500

➤ Çevrimiçi, Yıllık: 1000

Çevre sorunları sadece insan varlığını tehdit etmekte kalmıyor, aynı zamanda dünyamızı yaşanmaz hale getiriyor. Bu büyük felaketi durdurmanın bir yolu da, insanların hem günümüzdeki hem de gelecekte geleneksel düşünce ve davranış biçimlerini terk etmeleridir. Bu nedenle, insanlar bu çevre sorunlarına çözüm bulmak için hiç vakit kaybetmeden harekete geçmelidir. Günümüzde çevre sorunları sadece teknoloji ya da yasalarla çözülemez. Bu ancak bireysel davranışlardaki değişimle sağlanabilir. Davranışların değişmesi ise tutum, bilgi ve değerlerin değişmesini gerektirir. Çevreye yönelik olumlu tutum ve değerlerin geliştirilmesi ise çevre eğitimi yoluyla mümkündür.

Çevre eğitimi, toplumun tüm kesimlerinde çevre bilincinin geliştirilmesi, çevreye duyarlı, sürdürülebilir ve olumlu davranış değişikliklerinin kazandırılması, doğal, tarihi, kültürel ve sosyo-estetik değerlerin korunarak sorunların çözümünde aktif katılım ve rol üstlenmenin teşvik edilmesi olarak tanımlanabilir. Çevre eğitiminin temel amacı, eğitim ve öğrenim sürecinden geçmiş bireylerin çevre konusunda sorumlu davranışlar sergilemelerini sağlayacak bilgi, beceri ve değerlerle donanmalarına yardımcı olmaktır.

### 6. Yeşil gençlik merkezlerinde kaç STK'ya / kamuya / gençlik grubuna / okula seminer verilebilir?

Dernek bünyesinde bir yeşil düşünce merkezi kurularak yerel eğitimler ve seminerler için işbirliği yapılması planlanan kurum sayısı::

- Aylık: 3 kurum
- Yıllık: 15 kurum

### 7. Yeşil gençlik merkezinde yeşil istihdam için bir araya gelebilecek üniversite/işletme ve genç sayısı

Dernek, yerel işletmeler ve üniversiteler ile görüşmeler yaparak yeşil istihdam alanlarını ve fırsatlarını belirlemeyi amaçlıyor. Bu alanların iklim değişikliği, su kıtlığı ve ekosistem kayıpları gibi risklerin en aza indirilmesine ve ortadan kaldırılmasına katkıda bulunması, aynı zamanda yeni meslek alanları ve ekonomik faaliyetler yaratması bekleniyor. "Yeşil işler" terimi, "kahverengi işler" olarak bilinen ve çevre için risk oluşturan çeşitli meslek gruplarının yerini alması öngörülen yeni faaliyet alanlarını ifade etmektedir. Yeşil ekonomiye geçiş hem olumlu hem de olumsuz potansiyel etkileri beraberinde getirmektedir.

Yeşil ürün ve hizmetlere yönelik yatırımlar ve artan talep, yeni ekipman ve altyapı unsurlarının kullanılmasını gerektirecektir. Sonuç olarak, mevcut endüstrilerin genişlemesi ve girişimci sayısının artması teşvik edilecektir. Bu da yeşil sektörlerde işgücü talebinin artmasına ve yeşil istihdamın artmasına yol açacaktır. Ayrıca, genişleyen endüstrilerin sektörler arası bağlantısı, yalıtım malzemeleri, çimento üretimi, çelik ve karbon üretimi gibi yeşil sektörlerle girdi sağlayan çeşitli alanlarda ek istihdam fırsatları yaratacaktır. Yeşil işlerle ilgili olumlu yönlerden biri de bu ek faaliyetlerden elde edilen gelirin harcama, ek yatırım ve tüketim yoluyla yeniden dağıtılacak olmasıdır. Bu yeniden dağıtım, yeşil işlerin olumlu bir sonucu olarak kabul edilmektedir (ILO, 2012).

Ekonomik büyüme, azalan kirlilik ve daha verimli kaynak kullanımı doğrultusunda enerji, su, atık, inşaat, tarım, ormancılık, geleneksel ekonomik sektörler ve kırılğan hane halkları üzerindeki potansiyel yan etkiler de dahil olmak üzere yapısal değişikliklerin yönetilmesi çerçevesinde ortaya çıkan yeni istihdam alanlarına büyük önem verilmektedir (UNEP, 2010a). Yeşil işler olarak adlandırılan bu yeni istihdam alanları tarım, inşaat, enerji, ormancılık ve ulaşım gibi sektörlerde ortaya çıkacaktır. Ancak balıkçılık sektörü gibi doğal sermayenin önemli ölçüde azaldığı sektörlerde, doğal stokların eski haline getirilmesi için kısa ve orta vadede iş ve gelir kayıpları yaşanabilir. Ayrıca, işgücünü yeniden eğitmek ve yeni beceriler kazandırmak için çeşitli yatırımlar gerekebilir. Yapılarda verimli enerji kullanımı, çevreye verilen zararın önlenmesi ve yeni istihdam alanlarının ortaya çıkması büyük önem taşımaktadır. Yapılar enerji tüketiminin, sera gazı emisyonlarının ve toplam atıkların yaklaşık %30-40'ını oluşturmaktadır.

## II. Öğrenme görevleri de dahil olmak üzere bu konu başlığı altında öğrenilecek unsurların belirlenmesi

## 1. Çevre-iklim farkındalığının etki alanları

Hükümetler, enerjiyi daha verimli kullanmak için kamu binalarına ve okullara, hastanelere ve üniversite binalarına doğrudan yatırım yapabilir. Ayrıca, bina yalıtımının yaygın olarak benimsenmesini teşvik etmek için özel şirketler ve ev sahipleri için vergi teşvikleri getirilebilir. Sürdürülebilir ulaşımın sağlanması için hükümetlerin uluslararası finans kuruluşları tarafından daha enerji verimli ve çevre dostu ulaşım modelleri ve altyapısı geliştirmeye ve teşvik etmeye, toplu taşımayı iyileştirmeye ve yeşil araç kullanımını artırmaya teşvik edilmesi gerekmektedir. Düşük emisyonlu araçların üretimindeki artışın yaklaşık 3.8 milyon kişiye yeni istihdam olanakları yaratacağı tahmin edilmektedir (UNEP, 2009:7). Bu istihdam artışı ikincil sektörleri daha da canlandıracaktır. Sürdürülebilir enerji alanında, özellikle gelişmiş ülkeler, devam eden temiz enerji projelerinin finansmanını desteklemelidirler. Gelişmekte olan ekonomiler ise küçük ölçekli ve şebekeden bağımsız enerji sistemlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik uygulamaları hayata geçirmelidir.

Hükümetlere sürdürülebilir tarım ve temiz içme suyu temini konularında katma değer oluşturmak, geleneksel sulamadaki su kayıplarını önlemek, su kapasitesini ve kalitesini artırmak gibi önemli sorumluluklar düşmektedir. Tarım sektörü, milyarlarca çalışanı ile dünyanın en büyük sektörü olmaya devam etmekte ve aynı zamanda en yoksul insanların çoğunluğuna ev sahipliği yapmaktadır. Tarım sektöründe sürdürülebilirlik konusu su temini ile yakından ilişkilidir. Öte yandan, temiz içme suyu temini de küresel ölçekte ciddi tehdit altındadır. OECD tarafından hazırlanan bir rapora göre, 2050 yılına kadar dünya nüfusunun %40'ı temiz içme suyu bulmakta zorluk çekecektir (OECD, 2012).

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 2012 yılında yayınladığı bir raporda, birçok çalışmanın yeşil ekonomiye geçiş sürecinde tüm sektörlerde küresel çapta 15-60 milyon kişi için yeni istihdam olanaklarının ortaya çıkacağını belirtmektedir. Gelişmekte olan ekonomilerin yeşil işlerin ortaya çıkmasında önemli avantajlara sahip olduğu da belirtilmektedir. Birçok rapora göre, ormansızlaşmayı önlemek için yapılacak yıllık 30 milyar dolarlık bir uluslararası yatırım, gelişmekte olan ülkelerde 8 milyon kişinin tam zamanlı iş bulmasıyla sonuçlanabilecektir (ILO, 2012:7).

## 2. Yeşil Girişimciler için finansmana erişim yollarının analizi

Türkiye'de girişimciler finansal kaynaklara genellikle iki kanaldan ulaşmaktadır: serbest piyasa ve kamu kaynakları. Serbest piyasa açısından bakıldığında, bankacılık sistemi en önemli finansal kaynak sağlayıcısıdır. Bankacılık sisteminin yanı sıra, özel girişim sermayesi şirketleri de girişimciler için önemli finansal kaynak sağlayıcıları olarak düşünülebilir. Kamu kaynakları aracılığıyla sağlanan devlet yardımları hem faaliyet desteklerini (girişimciler ve KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlere yönelik destekler) hem de sermaye desteklerini (kredi garantileri, kredi faiz desteği vb.) içermektedir. Bunlara ek olarak, farklı bakanlıklar tarafından işletmelere ve yatırımcılara sağlanan vergi teşvikleri ve sosyal güvenlik prim teşvikleri gibi çeşitli teşvikler bulunmaktadır. Ayrıca kamu sektörü, iş inkübatörleri (İŞGEM) ve teknoloji geliştirme merkezleri (TEKMER) gibi yapıların kurulması ve işletilmesi için nakdi ve aynı katkılar yoluyla girişimcileri dolaylı olarak desteklemektedir.

Bu nedenle, Türkiye'de kamu kaynakları aracılığıyla girişimcilere ve KOBİ'lere sağlanan doğrudan ve dolaylı mali destekler büyük bir çeşitlilik göstermektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 32). Kamu destek programları arasında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından sağlanan kredi faiz desteği gibi sermaye destekleri, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yeni ve yenilikçi girişimleri desteklemek amacıyla sağlanan Teknogirişim Sermayesi Desteği ve KOSGEB tarafından sağlanan Yeni Girişimci Desteği bulunmaktadır. Ayrıca Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, TÜBİTAK, KOSGEB, TGGV, Kalkınma Ajansları vb. kurumlar tarafından sağlanan faaliyet destekleri de bulunmaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 32-35). Çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de KOBİ'ler için en önemli finansman kaynağı bankalardır. Küçük işletmelerin banka kredilerine erişimde büyük işletmelere kıyasla daha büyük zorluklarla karşılaşması nedeniyle, krediye erişimlerini artırmak için hükümet tarafından çeşitli destek programları uygulanmaktadır. Bu destek programları, politika öncelikleri doğrultusunda şartlı (düşük faizli, uzun vadeli vb.) kredi programları uygulamak, kredi garanti sistemleri ve mikrokredi sistemleri oluşturmak gibi farklı şekillerde olabilmektedir. KOBİ'lerin banka kredilerine erişimde karşılaştıkları zorlukların niteliği ve boyutu, ölçeklerine ve faaliyet gösterdikleri iş ortamına bağlı olarak değişmektedir. Küçük ve genç işletmeler genellikle krediye erişimde ve kredi maliyetleri açısından her koşulda sorun yaşarken, orta ölçekli işletmeler gelişmiş ekonomilerde yetersiz kredi

hacmi ve olumsuz koşullar nedeniyle, gelişmekte olan ekonomilerde ise genel olarak krediye erişimde zorluklar yaşayabilmektedir. Bu durum genellikle gelişmekte olan ülkelerde finansal sistemin daha az gelişmiş olmasından, likidite sıkıntısından ve bankaların küçük ölçekli işletmelere kredi verme konusundaki deneyim ve istek eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Son yıllarda bankacılık sistemi içinde KOBİ kredilerinde uzmanlaşmaya gidilmesine rağmen, durum hala olması gerekenin çok altındadır. Avrupa'da risk sermayesi ile ilgili faaliyetler özellikle 1980'den bu yana ivme kazanmıştır. Avrupa Birliği üyesi ülkelerin bireysel düzenlemeleri ve ortak programları ile Avrupa'da girişim sermayesi yatırımlarının olumlu bir ivme kazandığı çeşitli çalışmalarda belirtilmektedir. Avrupa Merkez Bankası tarafından 2007-2012 yılları baz alınarak yapılan bir çalışma, 2008 yılından itibaren girişim sermayesi yatırımlarının azaldığını göstermektedir. Bunun çeşitli nedenleri olmakla birlikte, en önemli nedenin 2007 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde başlayan, 2008 yılında uluslararası piyasalara yayılan ve 2009 yılından sonra yoğunlaşan ekonomik kriz olduğu belirtilmektedir. 2013 yılında Avrupa'daki girişim sermayesi yatırımları 2012 yılına göre %5 oranında artarak toplam 3,4 milyar avroya ulaşmıştır. Söz konusu yılda 3000'den fazla **şirkete girişim sermayesi** desteği sağlanmıştır.

### III. Kurumumuzda, şehrimizde veya ülkemizde, hatta ortakların ülkelerinde sahip olduğumuz en iyi uygulamalar

#### 1. Bölgesel alanda Yeşil Girişimcilik Kültürü

Çevrenin sürekli olarak zarar görmesi ve birçok çevre sorununun ekonomik faaliyetlerden kaynaklanması nedeniyle çevre konuları giderek daha önemli hale gelmektedir. Çevresel tahribat insanlığın geleceğini tehlikeye atmaktadır. Çevresel tahribatın durdurulmasına yardımcı olan faktörlerden biri de yeşil girişimcilerdir. Yeşil girişimcilik, hem ekonomik hem de çevresel alanlarda olumlu değişim için bir katalizör görevi görme potansiyeline sahiptir. Yeşil girişimciler çevresel boyutu bir engel olarak değil, bir fırsat olarak görmekte ve çevreye faydalı, sosyal açıdan sorumlu ve ekonomik açıdan tatmin edici farklı iş türleri sunmaktadırlar. Kısacası, yeşil girişimciler daha temiz ve daha yeşil bir dünyaya sahip olmak için daha iyi yollar aramaktadır. Yeşil girişimcilik hakkında hala öğrenilecek çok şey vardır ve bu çalışmanın temel amacı yeşil girişimcilikle ilgili tanımlar sunmak ve karşılaştığı engeller ile ekonomi ve toplum için önemini vurgulamaktır. Günümüzde karşılaşılan çevresel sorunlar yeşil girişimciler tarafından ekonomik fırsatlara dönüştürülebilir. Örneğin, yeşil girişimciler, geri dönüştürülmüş atıklardan yapılan yeni ürünler veya çevre teknolojisi alanındaki hizmetler (yenilenebilir enerji gibi) gibi eko-yenilikçi ürün ve hizmetler üreterek artan ekonomik talepler ile çevresel hizmetler arasındaki boşluğu doldurabilirler. Yeşil girişimciler eko-turizm, geri dönüşüm, enerji verimliliği, sürdürülebilir hareketlilik, organik tarım, yenilenebilir enerji gibi faaliyetlerde bulunmakta ve bu faaliyetlerle ilişkili yeşil işlerin sayısındaki artışa katkıda bulunmaktadır. Yeşil girişimcilik hem inovasyon hem de girişimcilik gerektirir. Yeşil girişimcilik eko-inovasyonlar nedeniyle önemlidir. Eko-inovasyonlar şirketler ve ülkeler için gelecekteki rekabet avantajı olacaktır. Şirketler ve ülkeler gelecekte uluslararası pazarda başarılı olmak istiyorlarsa, yeni ve yenilikçi çevresel teknolojiler, hizmetler ve süreçler düşük maliyetten çok daha önemli olacaktır (McEwen, 2013: 270).

Genç Girişimciler için bazı bölgesel ve yerel destek programları:

Başlık	Mersin Üniversitesi Genç Girişimci Uygulama ve Araştırma Merkezi (Mersin University Venture Port)
Tedarikçi (+Kamu kurumu mu yoksa özel bir kuruluş mu?)	Kamu Kurumu
Hedef grup ve uygunluk kriterleri	Genç

<i>Miktar- Fırsatlar</i>	Temel Girişimcilik Eğitimi - 10 saat Uygulamalı İş Planı Eğitimi - 40 saat Uygulamalı Proje Yazma Eğitimi - 60 saat
<i>Koşullar</i>	Tüm bu fırsatlardan yararlanmak için hemen başvurun, önce tanışalım ve fikriniz için neler yapabileceğimizi konuşalım.
<i>Seviye (Yerel / bölgesel / ulusal)</i>	Yerel
<i>Ne için kurulmuştur? (kısa açıklama)</i>	Mersin Üniversitesi tarafından 2018 yılında kurulan Mersin Üniversitesi Genç Girişimci Uygulama ve Araştırma Merkezi, diğer adıyla Venture Port, başta Çukurova bölgesi olmak üzere tüm girişimcilik faaliyetlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Finansal teknolojilerden, sağlık teknolojilerine, artırılmış gerçeklik uygulamalarından donanım projelerine kadar birçok farklı alandaki projeleri desteklemeyi hedefleyen Venture Port, girişimcileri, şirketleri, melek yatırımcıları ve profesyonelleri bir araya getiren büyük bir girişimcilik platformudur. İnsanların girişimcilik becerilerini ortaya çıkarma şansı bulduğu benzersiz deneyimler ve ilham verici bağlantılar aracılığıyla küresel bir girişimcilik ekosistemi inşa etmeyi amaçlıyor.
<i>Ne zaman ve nasıl başvurulur?</i>	Başvuru Formları için tıklayınız: <a href="https://girisimlimani.com/sign-up/">https://girisimlimani.com/sign-up/</a>
<i>Link ve iletişim bilgileri:</i>	<a href="https://girisimlimani.com/">https://girisimlimani.com/</a> <a href="mailto:girisimlimani@mersin.edu.tr">girisimlimani@mersin.edu.tr</a>

<i>Başlık</i>	Mersin Teknopark (Mersin Technopark)
<i>Tedarikçi (+Kamu kurumu mu yoksa özel bir kuruluş mu?)</i>	Kamu Kurumu
<i>Hedef grup ve uygunluk kriterleri</i>	Genç
<i>Miktar- Fırsatlar</i>	Mentör-Mentee Eşleştirme Programı Mentör-Menti Sistemi Taraflar arasında bilgi ve deneyim alışverişi Süre 6 Ay - 1 yıl Değerlendirme Formatı : Mentörlük Takip Formu Eşleşme Durumu : Mentör TGB, Mentee TGB

<i>Koşullar</i>	<p>691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu uyarınca kurulan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB), başvuruları halinde birliğe üye olabilirler.</p> <p>Üyeliğe Kabul</p> <p>Üyelik şartlarını taşıyan kişilerin dernek başkanlığına yazılı olarak yapacakları üyelik başvurusu, yönetim kurulunca en geç otuz gün içinde üyeliğe kabul veya isteğin reddi şeklinde karara bağlanır ve sonuç başvuru sahibine bildirilir.</p>
<i>Seviye (Yerel / bölgesel / ulusal)</i>	Yerel
<i>Ne için kurulmuştur? (kısa açıklama)</i>	Mersin Teknoloji Geliştirme Bölgesi (MTGB), Mersin'de üniversite, sanayi ve diğer kuruluşlar tarafından yürütülen araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerinin endüstriyel üretime aktarılması ve Mersin'in ulusal ve uluslararası rekabet gücüne katkı sağlayacak yeni teknolojilerin üretilmesi amacıyla kurulmuştur.
<i>Ne zaman ve nasıl başvurulur?</i>	Teknoparklar, üniversiteler/araştırma kurumları ile sanayi kuruluşlarının aynı ortamda araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetlerini yürüttükleri, akademik, ekonomik ve sosyal yapıların birbirleri arasında bilgi ve teknoloji transferini sağlayacak şekilde bütünleştiği organize araştırma ve iş geliştirme ekosistemleridir.
<i>Link ve iletişim bilgileri:</i>	<p>Başvuru Formları için tıklayınız:</p> <p><a href="http://www.technoscope.com.tr">www.technoscope.com.tr</a> <a href="mailto:info@technoscope.com.tr">info@technoscope.com.tr</a></p> <p>Mersin Üniversitesi Çiftlikköy Kampüsü Teknopark İdari Binası MERSİN</p>

#### IV. Links to videos and further reading sources for the content of the module

<i>Başlık</i>	The European exchange programme for Entrepreneurs
<i>Tedarikçi</i>	EU
<i>Kısa Açıklama (en fazla 2 cümle)</i>	Genç Girişimciler için Erasmus, yeni veya potansiyel girişimcilere diğer Katılımcı Ülkeler'deki küçük işletmeleri yöneten deneyimli girişimcilerden öğrenme şansı veren bir sınır ötesi değişim programıdır.
<i>Bağlantı ve iletişim bilgi (İngilizce!)</i>	<a href="https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/">https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/</a>

Resources and useful links for new entrepreneurs in our country

- Mersin Üniversitesi <https://124.im/zuF>
- Tübitak Genç Girişimci Destek Programı <https://124.im/zVyu>
- StartupCentrum <https://media.startupcentrum.com/tr/startuplar-icin-hibe-vetesvikler/#HIT>
- <https://www.learningfornature.org/en/courses/green-entrepreneurship-2022/>
- <https://www.green-entrepreneurship.online/en/curriculum/>

## V. Gençlik Eğitiminde Modülün Önemi

Gençlerin bir çevre projesi, çevre-iklim projesi veya bir iş fikri geliştirmek istediklerinde nereye başvuracaklarını bilmeleri için bu tür bilgilere sahip olmaları önemlidir. Çevre-iklim duyarlılığı ile ilgili son durumu ve durumu iyileştirmek için hangi adımların atılması gerektiğinin anlaşılması önemlidir.

## VI. Çalışmanın sonunda öğrenci için bir öz kontrol, yeşil becerilerdeki yeterlilikler hakkında bir kontrol listesi

Günümüz çevre sorunlarının (örneğin enerji kıtlığı, atık bertarafı ve iklim değişikliği) artan aciliyeti, bugünün çocukları yarının yetişkinleri olacağından genç nesillerin eğitilmesini elzem kılmaktadır. İlgili beceri eğitimi ile gençler dünyamızın karşı karşıya olduğu zorluklarla yüzleşebileceklerdir. Örneğin, gençlerin dünyanın doğal kaynaklarının kötü yönetiminin olası sonuçlarını tam olarak anlamaları kritik önem taşımaktadır.

Dünyamızın gelişme hızı göz önünde bulundurulduğunda, çağdaş çevre sorunlarının getirdiği zorluklarla er ya da geç karşı karşıya kalacağımız kesindir. Çevre sorunlarına ilişkin bilincin artırılması, tek bir derste kazanılamayacak, tümüyle yeni bir düşünce tarzı gerektirmektedir. Her gün çevresel etkilerimizin bilincinde olarak yaşamayı öğrenmeliyiz.

Yeşil beceriler, işverenlerin ve çalışanların şunları yapmasını sağlayan nitelikleri ifade eder:

- Enerji ve hammadde tüketiminin azaltılması
- Sera gazı emisyonlarının sınırlandırılması
- Atık ve kirliliğin en aza indirilmesi
- Çevresel sorunlara çözüm sağlayan ürün ve hizmetler tasarlamak
- Analitik beceri
- Girişkenlik
- Motivasyon
- Karar verme
- Stratejik düşünce
- Stratejik çalışma
- Eleştirel düşünce

## VII. Sonuç

Bölgemizdeki veya ilimiz ilçelerimizdeki STK'ların sayılarını ve durumlarını analiz ederek bağlantılarımızı geliştirme ve yerel faaliyetlerimizde ulaşabileceğimiz gençlerin sayısı tahmini hakkında bilgi edinme şansına sahip olduk. Görüşmelerin sayesinde, çevre ve iklim alanında yaşanan sorunların çözümünde ihtiyaç duyulan örgün eğitim ve beceriler arasındaki mesafeyi öğrendik. Yeşil düşünme becerileri konusunda farkındalığı artırmak için daha fazla sayıda ilimiz düzeyinde faaliyet hazırlayacak, genç nesile erken yaşlardan itibaren ulaşmamız gerekiyor.

## References

International Journal of Economics and Innovation <https://www.siviltoplum.gov.tr/>  
<https://mersin.meb.gov.tr/>